

Global utvikling - regionale muligheter

Stian Bragtvedt, seniorforsker Nordlandsforskning

sbr@nforsk.no

Bakgrunn

- Etablering av Freyr og batteriproduksjon i Rana. Hvordan kan regionen håndtere dette etterspørselssjokket i det regionale arbeidsmarkedet?
- Næringspolitikk dreier seg ofte om å skape arbeidsplasser. Lite kunnskap om kommuners rolle i å styrke tilbudssida i lokale arbeidsmarkeder.
- Noen kommuner lykkes bedre enn andre – antakelse om at det handler om tidligere erfaring med store etableringer.
- Freyr sjokk utsatt på ubestemt tid -> justering av prosjekt

Helse og omsorg

Industri

Oppvekst

Oppdrett

Service

Øvrig kommunal
tjenesteproduksjon

Freyr
direkte

Freyr
direkte

Freyr
indirekte

Freyr
indirekte

Freyr

Organisering

- Styringsgruppe med sekretær i regionrådet, NF og Rana
- Nordlandsforskning, men også forskere fra Sintef og Oxford Research

Mål og delmål

- **Bidra til felles forståelsehorisont og utfordringsbilde**
- **Delmål 1:** Sammenfatte erfaringer fra kommuner og regioner som er vertskap for store industriprosjekter, med spesielt fokus på innsatsen for å styrke tilbudssida i arbeidsmarkedet.
  - Arendal (Morrow), Nord-Sverige (Northvolt m.m.), Hammerfest, Stord
- **Delmål 2:** Oversette disse erfaringene til den lokale konteksten gjennom å arrangere søkekonferanse med kommunene.
- **Delmål 3:** Med bakgrunn i 1 og 2 utvikle forskningsspørsmål til et hovedprosjekt som skal følgeforske arbeidet med å styrke etterspørselssida i arbeidsmarkedet i regionen.

Søkekonferanse

- Metode for organisasjonsutvikling fra arbeidslivsforskning (Emery)
- Tre faser:
  - Problemformulering
  - Diskusjon
  - Identifisering av tiltak og vekting av disse
- Skjebnefellesskap, felles forståelse av problem og at man kan løse det sammen
- De som deltar på konferansen er de som, sammen med forskere og andre tilstede, skal løse problemet. Skal munne ut i konkrete løsninger som kan iverksettes. For eksempel:
  - Sende formell henvendelse til utdanningsleverandører
  - Etablere arbeidsgruppe av interessenter
  - Bli enige om forpliktende milepæler
  - Undersøke kompetansebehovet konkret
  - Andre forberedende undersøkelser

Noen stikkord fra arbeidet så langt

- Intervjuer med kommunedirektører i kommuner om utfordringer
  - Konkurransen om arbeidskraft mellom kommuner og innad i kommuner
  - Konkurransen vs. Samarbeid. «Vi er enige om å samarbeide, men konkurrerer i praksis»

Tidlig høst 2024: Datainnsamling fra case

November 2024: Søkekonferanse på Mo med kommuner fra regionrådet.

Case

- Stord-modellen: Samarbeid mellom industrien og kompetanseleverandører. (Fagskulen Vestland og Høyskulen Vestland)

Stordmodellen

Industrien sitt utdanningssystem

↕↕ Veksling mellom arbeid og studiar

Teknisk utdanning - Stordmodellen

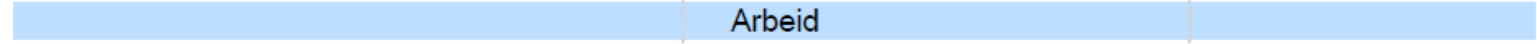
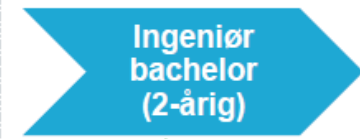
Fagopplæring
Vidaregåande skular

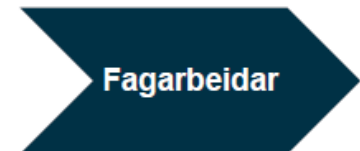
Teknisk fagskule
Fagskolen Vestland
Fylkeskommune

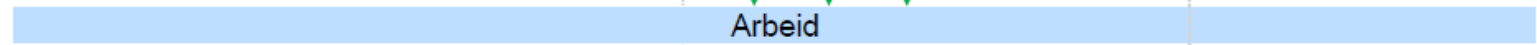
Høgskule
Høgskulen på Vestlandet

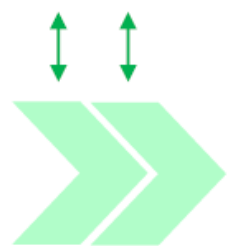
Industrifagskulen - Stordmodellen

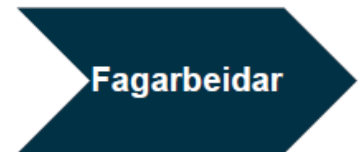
Teknisk fagskule
Fagskolen Vestland
Fylkeskommune

Nytt kvalifiseringsløp - Stordmodellen

Opplæring
Vidaregåande skular & bedrift

Hva slags studenter?

- 2 uker jobb, 1 uke studie.
- Familiefolk
- Periode med redusert lønn og tungt arbeidspress under studiene
- Prøver å opprettholde rimelig inntekt i studietida

Rotasjon for ordinære utdanninger Fagskule- og ingeniørhøgskule

Rotasjonsordning

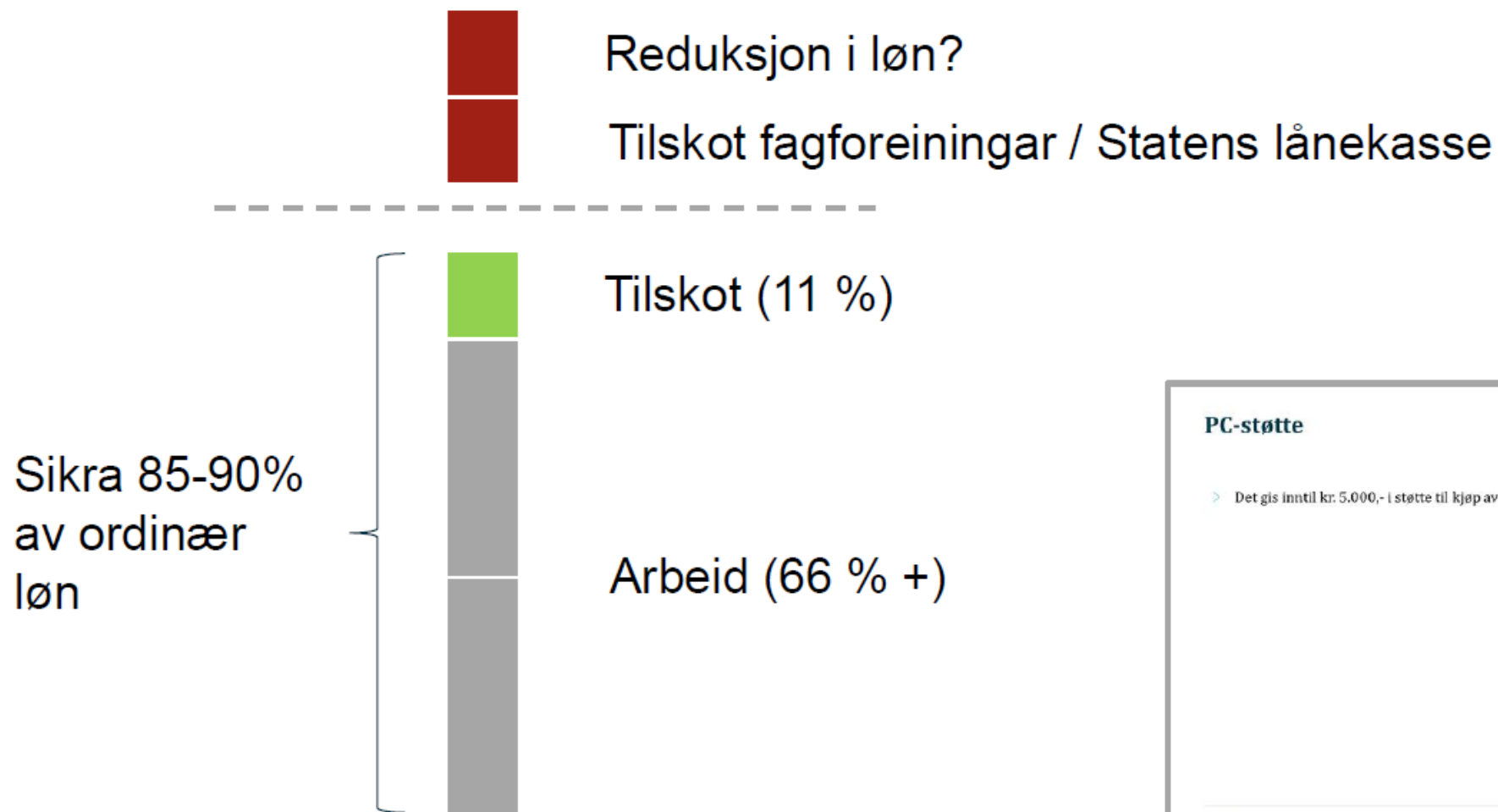

1-2 Ordinære arbeidsveker

3 Undervisingsveker

Økonomi for kandidatar på ordinære utdanningar

Fag- og ingeniørhøgskule

PC-støtte

» Det gis inntil kr. 5.000,- i støtte til kjøp av PC til studia

2022 © Aker Solutions | Aker Solutions

Utdanninger – oppstart – antall studenter - fagskolen

Oppstart				Totalt	Aker
2012	Maskin		Elkraft	28	17
2013	Maskin		Elkraft	31	15
2014	Maskin			15	12
2015			Elkraft	22	7
2017	Maskin			23	15
2018			Elkraft	18	5
2019	Maskin	Maskin m/ISO		41	31
2020			Elkraft	21	5
2021	Maskin			28	24
2022		Maskin m/ISO	Elkraft	?	?
				219	131

Utdanninger – oppstart – antall studenter – bachelor HVL

Oppstart					Totalt	Aker
2016	Maskin		Elkraft	Automasjon	16	5
2021		Forkurs			30	21
2022	Maskin	Forkurs			?	?
2023			Elkraft	Automasjon	?	?

Hva av dette kan oversettes til regionen?

- Hva er kompetansebehovet lokalt?
- Hvilke bedrifter kunne drevet fram et slikt tilbud i regionen?
- Bør offentlig sektor sitt behov for sykepleiere være det drivende i et slikt samarbeid?
- På Stord er det partene i arbeidslivet som har drevet det fram – hva er kommunene eller regionrådet sin rolle for et slikt initiativ i Indre Helgeland?
- Eller noe helt annet!

Kommunens perspektiv

- Foreløpig snakk om forventninger mer enn erfaringer
- Interessant med mulighet til å få forsket på en sentral utfordring
- Interessert i å lære av andre kommuner som har vært i lignende situasjoner
- Kommunen ser på seg selv om en viktig *bidragsyter* i rekruttering, selv om det ikke skal være kommunens *ansvar*
  - Næringspolitikk og samfunnsutvikling går hånd i hånd
- Behovene i offentlig sektor kontra behovene i privat sektor
- Suksess vil være om prosjektet i en eller annen form ender som en søknad om et større forskningsprosjekt

Veien videre?

- Planer for videreføring – hvilke ordninger ser man til?
- Refleksjoner rundt nytten av prosjektet – samarbeid med FoU-miljø, samarbeid med øvrige kommuner, videreføring av FoU-arbeid?